Гео Милев

ЖЕСТОКИЯТЪ ПРЪСТЕНЪ

ГЕО МИЛЕВЪ

ЖЕСТОКИЯТЪ ПРЪСТЕНЪ

ПЪРВА КНИГА СТИХОВЕ

ВѢЗНИ · СОФИЯ
MCMXX

Книги за Библиофили: Трета

Въ нощьта следъ бледнитѣ хвалебни литургии
ти пращашъ да ме свържатъ твоитѣ слуги — и
подъ тягостния сводъ на вѣчна пирамида
за страшни пиршества ме водишъ, Сънь!

— О кървава глава всъ мойто блюдо!
слѣпъ ужасъ на студената стѣна —
и призрачния пѫть къмъ призрачния свѣтъ отвѣнъ,
прѣзъ мрачни коридори
сплетени въ жестокъ
безъ изходъ пръстенъ —
вънъ:
(О агнецъ бѣлъ! срѣдъ пълнослънчева зора надъ Нилъ,
опрѣсканъ съ кървави петна,
склонилъ
глава — безъ грѣхъ, безъ жалба, безъ порокъ . .)

Богъ говори:

ПАРСИФАЛЪ

Пакъ тия раннитѣ умори,
пакъ тая странната печаль:
о Парсифалъ! о Парсифалъ!
загубенъ въ призрачни простори —
тъй морно-бѣлъ и цѣлъ въ печаль!

Сърцето на светия Лебедъ
обагри твоята стрѣла —
и надъ сломенитѣ крила
отмина гордъ и тихъ — безъ трепетъ —
грѣхътъ на твоята стрѣла.

Викътъ на пурпурната плъть
те грабва въ стръвнитѣ си мрѣжи
и съ черни пламъци бѣлѣжи
посоката на твоя пѫть,
заплетенъ въ сладострастни мрѣжи:

Тамъ болний зовъ на вѣковетѣ
чъртаешъ ти въ бездоменъ кръстъ
— надъ тебе бди тревоженъ пръстъ —
и не вѣстй светй привѣти
връхъ твойта грѫдь извѣзаниятъ Кръстъ.

Ти слагашъ трауренъ вѣнецъ
върху челото си — и съ болка
съзнавашъ свойта горка слава:
„Азъ се казвамъ Съвършенъ Глупецъ,
а майка ми — Сърдечна Болка".

А тамъ дълбоко въ лѣсоветѣ
— далечъ — звъни Светиятъ Гралъ
(о Парсифалъ! о Парсифалъ!)
и гасне — зовъ на вѣковетѣ —
бездоменъ споменъ и печаль.

КАЖИ: ВНЕЗАПНО ДА ИЗЧЕЗНЕШЪ
и да се слѣешъ мигомъ цѣлъ
съ шума на уличния празникъ —
и ти и твоята печаль —

да бждешъ свѣтълъ и безличенъ
срѣдъ многоликата тълпа,
да бждешъ шарка отъ миража
на ярка дѣлнична сждба —

и да не дебнатъ черни стражи
надъ твоя малодушенъ сънь —
ни звукъ, ни звънъ да ти припомня,
че Вий и Тѣ сж — вещь и вънъ —

и голъ отъ свойта лишна гордость,
безъ часъ, безъ образъ и безъ вѣсть —
да те лѣлѣй една велика,
послѣдна, проста радость: Днесъ —

кажи: разбирашъ ли лъжата
на тия гибелни мечти?
— А! истината и лъжата
сж кржгъ — и въ него кржгъ си ти!

О! и узрѣй въ светата пазва
на тоя тихъ, насжщенъ грѣхъ —
и принеси му въ жертва всичко
ти
:своя гнѣвъ и скръбь и страхъ!

Apre Réalité formidable et suprême
Verhaeren

И ВЪ ТОЗИ ЧАСЪ, КОГАТО СЪ ПРОТЯЖНА БЕЗНАДЕЖНОСТЬ
безславно небесата отдрънпватъ се назадъ
къмъ нѣкаква далечна, трагична безконечность —
азъ нося свойтѣ стжпки загубенъ въ тъменъ градъ.
Къмъ нѣкаква далечна, трагична безконечность
залѣзва улицата, грѣшниятъ площадъ —
и всуе лстятъ вечерни жени съ продажна нѣжность
по черни тротуари —
Не си отъ този свѣтъ!

О всуе лстятъ вечерни жени съ продажна нѣжность . .
— като кошмаръ страхотенъ срѣдъ тишина гробовна
Реалностьта — нелѣпа, свирѣпа и върховна —!
изправя се надъ тебе въ злокобна безметежность.
Реалностьта нелѣпа, свирѣпа и върховна
изрича твоята присжда съ горда нѣжность:
— снеми отъ свойто рамо порфирата тжжовна
и отстжпи къмъ тиха монашеска безгрѣшность! —

О ДЪЖДЪ, О ДЪЖДЪ ОБИЛЕНЪ И ПЕЧАЛЕНЪ

— по тротуаритѣ танцуваща вода! —
Пиянъ, разголенъ, воленъ, вакханаленъ
— но съ черна маска — ти танцувашъ безсмисления танецъ на скръбьта.

О веселость маскирана! ти съ веселость маскирана печаль!
о веселъ плачъ! и танецъ подъ разхълцани цимбали!
— и вечерь зачната срѣдъ мракъ, но съ буйно-бѣлъ
дъждъ озарена — Дъждъ! о клоунъ въ погребални карнавали!

И ти летишъ — лѫчи и смѣхъ — и ти си бѣлъ, безуменъ
— по тротуаритѣ танцуваща вода! —
вечеренъ дъждъ, понесенъ въ танецъ шуменъ
надъ катафалка черенъ на града.

сантименталность

СРѢДЪ ТѢЗИ СИВИ ОТЧАЯНИЯ
които кърмятъ мойта плъть
съ горчиви горестни познания
и съ болни знаци на ласкание
примамватъ бѣдния ми пѫть
далечъ къмъ лабиринтни здания,
които стѣгатъ и душатъ
душата въ каменни мълчания —

азъ бихъ останалъ гордъ и твърдъ
къмъ всѣка смърть
— безъ страдание!
и бихъ потърсилъ упование
въ убийствения водоврътъ

на черни дяволски гадания
или
      –– останалъ безъ желания —
изпадналъ бихъ за лишенъ пѫть
въ безплодни блудни разкаяния
затуй
      : че вижда ме свѣтътъ —
че пия ведритѣ сияния
на щедрата небесна твърдь —
затуй
      : че блазни ме гласътъ
на новолуннитѣ мечтания —

ако да нѣмахъ въ своя пѫть
на несъзнателни изгнания
едно послѣдно обаяние:
Часътъ на Твойта Златна Плъть.

Ich liebe die hektischen, schlanken
Narzissen mit blutrotem Mund . .
Felix Dörmann

ВЪ ТОЗИ ЧАСЪ НА ВЕЧЕРНИ ИЗМАМИ
мълча и печално прѣдричамъ,
прѣдсѣщамъ, че туй що обичамъ
е болна надежда въ душата ми:

Обичамъ нервознитѣ, болни
нарциси съ уста разкървавени —
срѣдъ сумрачни стаи, безволни,
въ самотность и страхъ изоставени —

обичамъ онѣзъ безсърдечни
смарагди — зелени и лунни —
мечти болнострунни, далечни,
прѣчупени въ сънни лагуни —

обичамъ змиитѣ унесени
въ дивъ танецъ — тъй хладни, тъй ярки —
обичамъ полетата есенни
съ петна многоцвѣтни и жарки —

и тѣзи жени меланхолни,
съ лица изморени и блѣди
— обичамъ усмивкитѣ болни,
смѣха имъ прѣдъ скучни поети —

обичамъ горящитѣ здания
— срѣдъ ужасъ, и вечерь, и буря —
и тѣхнитѣ страшни сияния
на стари канали въ лазура —

обичамъ азъ всичко, което
е пурпуръ въ кантика печална —
и болно посипва сърцето
съ ридаеща пепель кристална:

— тъй както ти, странна! гадаеща!
заплиташъ съ усмихнати взори
душата ми въ мрѣжа ласкаеща
отъ влюбени тихи умори.

СЕГА Е ТВЪРДѢ КЪСНО. СБОГОМЪ.
(Защото много те обичамъ!)
Но нѣма въ страсть да те обкича.
(Азъ изблѣднѣлъ съмъ. Твърдѣ много.)
Сега е вече късно. Всичко.
Деньтъ. Нощьта. И азъ. И ти.
И закъснѣлата усмивка
разлѣна въ скръбь изъ вазитѣ
на твоя взоръ . .

Безплодна вечерь!
Сърцето ми не чака тайна.
(Азъ или тази блѣдна вечерь —
но блѣднината е безкрайна!)
Разбирамъ. Зная. Нѣма тайна.
Сега е твърдѣ късно вече.

Нека ударятъ веселия гонгъ!
нека раздвижатъ празничнитѣ струни!
Защото злиятъ Богъ на Сѣвера заспа — и спи
дълбоко той, до смърть. Защото пламъкътъ на щастието разтопи
леда на страшния му замъкъ — и крила
надъ моя страхъ отпуща то — навежда се да ме цѣлуне —
Ела!

И ослѣпенъ отъ щастие, азъ можеби заспахъ
и въ своя сънь видѣхъ видение
— видѣхъ
Божествения Житель на Кристалния Дворецъ,
и ослѣпителния блѣсъкъ на кристала;
— или: не съмъ ли азъ владѣтельтъ на тоя блѣсъкъ? азъ кръстенъ
въ славата на Сладострастния Стрѣлецъ? —
Не жаля!
Баща ти, веселиятъ богдиханъ,
не ще ми съгради такъвъ дворецъ:
о изстѫпление на блѣська! вѣнчана ти и азъ вѣнчанъ
на Щастието съ бѣлия вѣнецъ —
ела!
мини по лекитѣ кристални стѫпала:
тамъ чака Чудото — и ти си тя, и азъ съмъ той, когото то отвѣки
чака . .

Ала: пази се! тамъ прѣдъ входа пурпурниятъ драконъ
е стражъ на Чудото. Той спи, но бди — пази се!
Това е драконътъ на мойта стара скръбь
изписанъ върху герба на Китай:
пази се ти — не го буди — не го ласкай! —

Отъ чаканото Чудо ослѣпенъ, азъ можеби заспахъ
и въ своя сънь видѣхъ видение
— видѣхъ
— Безкрайнитѣ Зали на Ведрия Мразъ —
разсипана сребристата роса на лунний сърпъ
— на яспсисови флейти сънний гласъ
и синитѣ сияния на тайни лампиони
— берили, хиацинтъ, смарагдъ, сапфиръ, топазъ,
и чисти аметисти, ониксъ, хризолитъ, рубинъ, цирконъ
— душата шеметна ги гони и лети
въ неуловими кржгове отъ блѣсъкъ и възторженъ стонъ
— но твоето напрегнато око поглъща всичко, ти
великъ убийственъ Диамантъ!
— ти разтрошавашъ блѣсъка и въ неизвѣстни бездни
запалвашъ дивото хоро на
безчислени слънца — ти сплиташъ ми корона
отъ пламъци — разкжсвашъ, разтрошавашъ и ломишъ съ безум-
[нитѣ ржцѣ на своя блѣнъ —

Кохинуръ! Кулинанъ!
— разхвърляшъ бѣсни пламъци — кристалъ, звѣзди, искри —
безчислени слънца —
(Княгиньо!)
— жарь, искри —
пияно ослѣпление — въртение — пожаръ —
и падане — и звънъ на изпочупени кристали — —

— спасявай се! дворецътъ ти гори! —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

сензация

АЗЪ БИХЪ ОБИЧАЛЪ МОЙТО ЩАСТИЕ

и моитѣ случайни радости,
азъ бихъ обкичилъ въ сладострастие
съня на всичкитѣ си младости,
във всѣки сладъкъ часъ причастие
бихъ взелъ отъ краткитѣ си радости

— ако да бѣхъ въ тозъ свѣтъ единъ,
не срѣдъ усмивки безъ участие,
ако не бѣ задъ всѣко щастие
скритъ страхъ,
ако не бѣхъ саминъ
азъ кръстенъ съ горкото причастие
на жълтъ неврастениченъ Сплинъ.

балада

МЪРТВЕШКИ-ЗЕЛЕНА, СЛОМЕНА ЛЕЖИ
луната надъ бѣлия прагъ.
Записанъ е твоятъ мѫчителенъ призраченъ знакъ —
и въ лунния ледъ надъ прага той лежи:
смѣлъ образъ огледанъ прѣзъ злоба и мракъ.
— Луната студена лежи.
Есеннитѣ гробища зѣятъ —
о слѣпи прозорци и мъртви врати:
есеннитѣ гробища зѣятъ —
удавници древни и блѣдни дѣди,
обкичени съ огънь и смърть и звѣзди:
— Есеннитѣ гробища зѣятъ.
Вмигъ ножътъ свѣта обкрѫжи —
и блѣсна нечаканъ въ далечни очи.
Вмигъ писъкъ на ножъ тъмний сънь обкрѫжи —
срѣднощниятъ вѣтъръ го съ писъкъ отниса:
и кървава длань подъ безцвѣтни лѫчи
зловѣщо надъ бѣлия зидъ се изписа.

— Луната студена лежи.

Голова моя — темный фонаръ съ перебитыми стеклами
Саша Черный

ГЛАВАТА МИ

кървавъ фенеръ съ разтрошени стъкла
загубенъ прѣзъ вѣтъръ и дъждъ и мъгла
въ полунощни поля.
Азъ умирамъ подъ кота 506
и възкръсвамъ въ Берлинъ и Парижъ.
Нѣма вѣкъ, нѣма часъ — има Днесъ!
Надъ послѣдната пролѣть ти жадно и страшно пищишъ
о шпага! разкжсала мрѣжа отъ кървави капки
срѣдъ мрака —
и въ мрака
богъ слѣпъ ги
събира и мълкомъ повежда къмъ прѣжния призракъ . .
О Сфинксъ! съ безпощадна гримаса на присмѣхъ
— замръзнала, каменна, вѣчна и зла —
изправенъ въ безкрайния, страшенъ, всемиренъ Египетъ:
прѣдъ тъмния просекъ Едипъ —
загубенъ прѣзъ вѣтъръ и дъждъ и мъгла.

ЛУНАТА, СТАРАТА ЗМИЯ, СЪБЛИЧА
— дълбоко въ черни лѣсове — зелената
си кожа.
Студената
и влажна нощна тишина е пълна
съ дъхъ на отровни бурени — въ поличба
се сплитатъ нѣмитѣ далечни мълнии
и злобно гърчатъ мургавия ликъ
на кръгозора.

Вмигъ
надъ тъмната стѣна на
Свѣта застана пурпурниятъ Демонъ —
и въ мрака пламна неговиятъ викъ:

— ОСАННА!
Ти спирашъ тукъ; Отъ тукъ започвамъ Азъ.

Ще ти задамъ едно Защо: — о колко земенъ
си ти, за да не чуешъ своя гласъ!
да не останешъ въ никой мигъ безъ чувство!
Помни: Магията не е изкуство —
и злато нѣма да намѣришъ ти!
На дъното остава черенъ сокъ и ядъ —
— мжчение — и съ него ти си кръстенъ!
Затѣгай здраво пакъ жестокия
на свойта мисъль пръстенъ!
Безъ мечти
не ще останешъ ти, но — тѣ болятъ.
— О знаешъ ли дѣ води твоятъ пжть? — —
Нощьта е безъ изходи. Азъ съмъ Ти.

Надъ кулата високо пропълзява
луната, старата змия, съ корава
усмивка въ жълтитѣ очи . .

— УДАРИ ТРЕТА СТРАЖА!

И азъ разкжсахъ пръстена
— о знамъ!
и мога вече цѣлъ да се разкажа.
Азъ изнамѣрихъ себе си най-сетнѣ!
да —
азъ прѣдъ себе си застанахъ сам̥ъ
и въ огледалото — разядени и блѣдни —
контуритѣ на моята лъжа!
да —
виждамъ: проектирани сж тамъ
пжтекитѣ на моята душа
и всичкитѣ ми нерви, всички гънки
на жадния ми мозъкъ . .
Мойтѣ злоби
и мойтѣ сънища — азъ самъ прѣзъ сънь ги
разчитамъ ясно (ахъ и кой другъ — кой би
безслѣдностьта ми прослѣдилъ отъ вънъ!)

На Истината демонътъ „ГОРКО ТИ!“
ми казва: — азъ съмъ викъ изъ тежъкъ сънь
и гърчене въ плѣнителнитѣ нокти
на нѣкакъвъ неврастениченъ страхъ — —

Но — азъ съмъ съчетанъ отъ диви танци;
но — азъ съмъ въплътенъ въ игра и смѣхъ
(Човѣкъ! за смѣхъ надъ всичко ти призванъ си)
и моятъ златенъ пѫть ме води пакъ,
и всѣкога, къмъ златната Валхала,
прѣдъ чийто прагъ сѫдбата начъртала
е моя сладострастенъ зодиакъ — —

Но —: да не смѣешъ да си кажешъ „Бѣла
е моята душа! чистъ моятъ знакъ!
азъ съмъ роденъ въ щастливата Валхала!
азъ нѣмамъ врагове на тоя брѣгъ“

ЗЕМЯТА РАЗГНѢВЕНА СЕ РАЗТВОРИ
и заговори съ огнени езици:

— Апостоли! светии! мѫченици!
водители на призрачни събори!
монаси! кръстоносци! алхимици!
— жадуватъ разкалéнитѣ простори
на моята душа за вашта пепель!
Една лъжа безъ радость и измама,
безъ пламъкъ и въсторгъ, е всѣки слѣпялъ
въ пустинята на своята мечта:

тогазъ когато азъ ви давахъ, давамъ
утѣха — вмѣсто горесть и безсилие:

утѣхата на пролѣтни листа
и радостьта на бѣли лилии
и диви рози, зрѣли гроздове
въ шума на есенната чистота,
и наръ, и ананасъ — и мостове
— отъ тишина, коприна и кристалъ —
простирамъ азъ прѣдъ вашата печаль
къмъ пиръ, що всѣкиго за гостъ зове

— отъ злато и лазуръ и чистота! —

ЛОЕНГРИНЪ

Да бѫдешъ свѣтлиятъ герой
на неизмѣнната усмивка
понесълъ въ своята усмивка
зора и злато и покой —

безъ мечъ и слава въ кървавъ бой
— теноръ на щедрата усмивка —
да бѫде твоята усмивка
единствениятъ подвигъ твой —

начало, край, число и брой
да нѣма твоята усмивка,
да гасне всичко въ тазъ усмивка:
и злость и скръбь и страсть и зной —

неудържимиятъ порой
на днитѣ въ твоята усмивка
да вплита Вѣчната Усмивка
и неизмѣнно чистъ и свой

да слѣдвашъ тихия хобой
на свойто щастие съ усмивка —
и то само да е усмивка,
безъ Какъ, Какво, Кога и Кой?

и да пристѫпишъ — тихъ герой —
брѣга на своята усмивка
— бѣлъ — да отвърнешъ — и съ усмивка:
„Благодаря ти, Лебедъ мой!“

Книгата е дигитализирана от Студентско общество за компютърно изкуство (СОКИ), scas.bg. Предоставена от личната колекция на Росен Петков. В рамките на проект Mobile Digitizing по Еразъм+.

The book is digitized by Student Computer Art Society, (SCAS), scas.bg. Provided by the private collection of Rosen Petkov. In the frame of the Mobile Digitizing project supported by Erasmus+.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

цѣна 15 лв.

печатъ на Придворната Печатница въ София.